

Bacheloroppgave i sosialt arbeid

**Vurderinger for å oppfylle kravet om barnets beste
ved en gjenforening**

Sunniva Larsen Stadsnes

Studium: BVP252

2023

HØGSKULEN
I VOLDA

Egenerklæring

Denne oppgaven er mitt eget og selvstendige arbeid. Den gjør ikke bruk av andre sitt arbeid uten at det er oppgitt, den gjør ikke bruk av tekst fra eige arbeid uten at det er oppgitt, og kilder som er brukt er ført inn i både tekst og kildeliste på en måte som gjør at jeg ikke vil få en 'ufortjent rennomegevinst'. Den har heller ikke vært brukt som eksamensvar eller arbeidskrav tidligere.

Jeg vet at oppgaven vil bli elektronisk kontrollert for plagiat og at alvorlige brudd med 'god sitatskikk' blir behandlet som juks jf. UH-lova § 4-7 og § 4-8, 3. ledd.

I arbeidet med oppgaven er personopplysninger behandlet i samsvar med retningslinjene som er å finne i Canvas. Oppgaven inneholder ikke opplysninger som kan føres tilbake til enkeltpersoner ut over det som de har godtatt gjennom samtykke eller som er offentlig kjent.

Jeg gir Høgskulen i Volda rett til å publisere oppgaven vederlagsfritt i elektronisk form.

Sammendrag

Etter en omsorgsovertakelse skal barnevernet jobbe mot en gjenforening, som innebærer at en kontinuerlig må vurdere og legge til rette for dette (Prop. 133 L (2020-2021), s. 39). Fokuset i denne bacheloroppgaven er derfor å se på disse vurderingene en må gjøre, hovedsakelig ved en gjenforening fra fosterhjem til biologiske foreldre. Det finnes lite forskning på gjenforeninger. Jeg skal derfor benytte Urie Bronfenbrenner sin utviklingsøkologiske modell som utgangspunkt for å se på hvilke områder en må vurdere og hva som er viktig å inkludere i denne vurderingen for å ta avgjørelser som er til barnets beste. På bakgrunn av dette skal bacheloroppgaven svare på hvilke vurderinger en må gjøre for å oppfylle kravet om barnets beste.

Dette er en teoretisk oppgave som baserer seg på teori og forskning av ulike aspekter ved denne vurderingen, der vi blant annet ser på egenskaper ved de biologiske foreldrene, fosterforeldrene, barnet og andre aspekter som påvirker barnet indirekte. Diskusjonen viser at det er mange dilemmaer en kan stå overfor når en skal vurdere hva som er til barnets beste. Hensikten er å belyse hvordan en kan løse disse dilemmaene som en står overfor, ved å benytte kunnskapen om hva som kreves av foreldrene, barnet og barnevernet. Der et godt samarbeid mellom biologiske foreldre og fosterforeldre, og barnevernets inkludering av foreldre i diskusjoner er viktige forutsetninger for en vellykket gjenforening. Den viser også hva som kreves av foreldrene dersom barnet flytter hjem, samt at et godt sosialt nettverk vil fungere som beskyttende faktorer for barnet. Gjennom Bronfenbrenner sin utviklingsøkologiske modell ser en hvorfor en helhetlig vurdering av barnets egenskaper og forhold rundt barnet, er avgjørende for barnets fremtidige utviklingsprosesser.

Abstract

After the child protective services take over the custody of a child, they must work towards a reunification, which means they must continuously assess and facilitate this (Prop. 133 L (2020-2021), s. 39). The focus of this bachelor assignment is therefore to look at these assessments, mainly focusing on a reunification from foster homes to birth parents. There is little research on this subject. I will therefore be using Urie Bronfenbrenners ecological system theory to see which areas one need to assess and what's important to include in this assessment to make decisions that are in the best interest of the child. Based om this, the bachelor assignment will answer which assessments must be made in order to fulfill the requirement of the best interest of the child.

This is a theoretical assignment based on theory and research of various aspects of this assessment, where we among other things look at characteristics of the biological parents, foster parents, the child and other aspects that affects the child indirectly. The discussion shows that there are many dilemmas one can face when assessing what's in the child best interest. The purpose is to shed light om how one can solve these dilemmas by using the knowledge of what is required of the parents, child and the child protective services. Where good collaboration between biological and foster parents, and the child protective services inclusion of the parents in discussions are important prerequires for a successful reunification. It also shows what is required from the parents if the child moves home, and that a good social network will act like protective factors for the child. Through Bronfenbrenners ecological system theory, one can see why a comprehensive assessment of the child's characteristics and other aspects around the child is crucial for the child's future development processes.

Forord

Å skrive denne bacheloroppgaven har vært utfordrende da det er mye som kan vurderes ved en gjenforening og jeg har derfor brukt mye tid på å velge den informasjonen og kunnskapene jeg syntes er spesielt viktig ved en gjenforening. Det har vært en lærerik opplevelse, der jeg må takke min veileder Betina Haug Olson for gode råd og innspill som har vært god hjelp i skriveprosessen.

Innholdsliste

Sammendrag	iii
Abstract	iv
Forord	v
Innledning.....	1
Kunnskapsgrunnlag	3
2.1 Bakgrunn	3
2.1.1 Lovverk og politiske føringer.....	3
2.1.2 Barnevernets prinsipper og hensyn	4
2.2 Teoretisk grunnlag.....	7
2.2.1 Urie Bronfenbrenner sin utviklingsøkologiske modell	7
2.2.2 Forelderens omsorgskompetanse opp mot barnets individuelle behov.....	9
2.2.3 Barnets tilknytning til fosterforeldre, biologiske foreldre og nettverk.....	9
2.2.4 Vurderinger om potensielle alvorlige problemer og resiliens	10
2.2.5 Barnets medvirkning	11
2.2.6 Skjønn og etikk.....	12
2.3 Forskning.....	14
2.3.1 Barnets beste og barnets medvirkning	14
2.3.2 Egenskaper og utfordringer for foreldrene.....	14
2.3.3 Utfordringer for barnet og lojalitetskonflikt.....	15
Diskusjon.....	17
3.1 Hvilke dilemmaer kan oppstå i vurderingen om gjenforening?.....	17
3.2 Hvilke vurderinger må en gjøre innenfor mikrosystemet i Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell?	20
3.3 Hvilke vurderinger må en ta i betraktning i Bronfenbrenners andre systemer i den utviklingsøkologiske modellen?.....	24
Konklusjon	27
Litteraturliste	29

Innledning

Etter en omsorgsovertakelse er den overordnede målsetningen å oppnå en gjenforening av barn og foreldre (Bufdir, 2022, s. 157). Det finnes ingen eksakte tall og det finnes lite forskning, både statistikk og andre studier, på antall gjenforeninger i barnevernet (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 375-376; Gerdts-Andresen et al., 2022, s. 1). Barnets beste er det overordnede prinsippet i norsk barnevern, der alle handlinger og beslutninger som berører barnet skal være til barnets beste (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 61). Barnevernet har en plikt til å samarbeide med barn og foreldre, og barnet har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet (Paulsen & Studsrød, 2019, s. 30). Likevel kan barnevernet stå overfor situasjoner der det ikke er tydelig hva som er best for barnet. Som følge av dette må barnevernet gjøre ulike vurderinger rundt barnets situasjon for å gjøre de riktige beslutningene. Vi skal i denne oppgaven se på hvordan Urie Bronfenbrenner sin utviklingsøkologiske modell kan benyttes som et verktøy i hvilke vurderinger en må gjøre ved en potensiell gjenforening. Modellen viser hvordan et barns utviklingsprosesser settes i gang og vedlikeholdes gjennom sosiale møter mellom mennesker (Gulbrandsen, 2017, s. 51). Siden barnet er plassert i fosterhjem må barnet forholde seg til to familier og flere nettverk, og derfor må en som barnevernsarbeider gjøre en helhetlig vurdering av disse for å sikre at beslutninger som blir tatt er til barnets beste.

Slike vurderinger er viktige å gjøre, spesielt siden den europeiske menneskerettsdomstol i Strasbourg har fra 2015 tatt 39 saker mot Norge som gjelder ulike tiltak i barnevernet. Hittil har 8 av 10 dommer konstatert krenkelse av den europeiske menneskerettighetskonvensjonen artikkel 8 om retten til familieliv (Prop. 133 L (2020-2021), s. 15). En omsorgsovertakelse skal i utgangspunktet bli sett på som noe midlertidig og gjenforening med foreldrene må være målet. Kritikken mot Norge handler hovedsakelig om at de ikke ivaretar dette (Kvalnes, 2021). Som følge av dommene og kritikken kan en se viktigheten av å kontinuerlig vurdere og legge til rette for at en gjenforening er mulig (Prop. 133 L (2020-2021), s. 39). I denne oppgaven skal vi derfor undersøke hvilke vurderinger som er viktig å foreta før en eventuell gjenforening, der vi hovedsakelig skal se på gjenforeninger fra fosterhjem. Kunnskapen fra denne oppgaven vil hovedsakelig være relevant for barnevernsarbeidere i barnevernet, samt andre som gir informasjon til barnevernet, som ansatte i barnehagen, skole og fritidsaktiviteter.

Når en jobber for å ivareta gjenforeningsmålet må en gjøre mange vurderinger for å ta en beslutning som er til barnets beste. Problemstillingen er derfor: «Hvilke vurderinger må en barnevernsarbeider gjøre for å oppfylle kravet om barnets beste i saker om gjenforening?». For å finne ut av dette skal vi se på tre forskjellige forskningsspørsmål, der vi i det første forskningsspørsmålet skal finne ut hvilke utfordringer og dilemmaer en kan komme overfor. Derfor er første forskningsspørsmål «hvilke dilemmaer kan oppstå i vurderingen om gjenforening?». Deretter er det viktig å se på hvilke vurderinger en må gjøre ved de biologiske foreldrene og fosterforeldrene. Andre forskningsspørsmål er derfor «hvilke vurderinger må en gjøre innenfor mikrosystemet i Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell?». Deretter er det viktig å vurdere andre faktorer som vil påvirke barnet. Som følge av dette er tredje forskningsspørsmål «hvilke vurderinger må en ta i betraktning i Bronfenbrenners andre systemer i den utviklingsøkologiske modellen?»

Kunnskapsgrunnlag

2.1 Bakgrunn

I dette kapittelet skal vi først se på lovverket og føringene for en gjenforening, der vi ser på barnets rettigheter og vilkår for gjenforening. Deretter skal vi se på de tre overordnede prinsippene i barnevernet som er barnets beste, det biologiske prinsipp og prinsippet om mildeste effektive inngrep, samt vi skal se på barnets medvirkning.

2.1.1 Lovverk og politiske føringer

Barnevernets hovedoppgave og barnevernslovens formål er å sikre at barn som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid (Barnevernsloven, 2021, § 1-1). I denne oppgaven vil jeg benytte ordet barn da dette i juridisk forstand er personer under 18 år (Barne- og likestillingsdepartementet, 2016, s. 13). Barnekonvensjon sier at alle barn skal beskyttes mot alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbruk, vanskjøtsel eller forsømmelig behandling, mishandling eller utnytting, herunder seksuelt misbruk (Forente nasjoner, 1989, artikkel 19). Barn som lever under disse skadelige forholdene trenger hjelp fra barnevernet for å sikre barnets helse og utvikling (Barnevernsloven, 2021, § 1-1). Dersom barneverns- og helsenemnden har truffet vedtak om omsorgsovertakelse, vil denne bli sett på som midlertidig ettersom meningen er at barnet skal flytte tilbake til foreldrene så snart forholdene ligger til rette for det (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 375; Prop. 133 L (2020-2021), s. 210). Ettersom det overordnede målet er gjenforening av barn og foreldre, innebærer dette at barnevernstjenesten kontinuerlig må følge utviklingen og legge til rette for at gjenforening kan skje. En forutsetning for en vellykket gjenforening er samvær med foreldre og familiemedlemmer. Målsettingen om gjenforening kan frafalle dersom foreldrene er særlig uegnet, og dersom tiltaket vil skade barnets helse eller utvikling som følge av gjenforening. En annen årsak til at gjenforening gis opp, er når det har gått betydelig tid siden omsorgsovertakelsen, da barnets behov for stabilitet veier mer enn hensynet til gjenforening (Prop. 133 L (2020-2021), s. 39).

«Barneverns- og helsenemnda skal oppheve et vedtak om omsorgsovertakelse når det er overveiende sannsynlig at foreldrene kan gi barnet forsvarlig omsorg» (Barnevernsloven, 2021, § 5-7). I spørsmålet om foreldrene kan gi barnet forsvarlig omsorg, skal det

gjennomføres en samlet vurdering av deres evne til å ivareta grunnleggende materielle behov og foreldrenes emosjonelle kompetanse. Hvert enkelt barn har ulike behov, og dermed må forsvarlig omsorg vurderes ut fra det enkelte barnet. En må også vurdere ulike tiltak og om foreldrene er villige til å benytte seg av disse. For at en gjenforening skal skje, må foreldrenes omsorgsevne være stabil ettersom en vil unngå at barnet risikerer en ny plassering etter gjenforeningen (Prop. 133 L (2020-2021), s. 210). Likevel kan ikke vedtaket om omsorgsovertakelse oppheves «dersom barnet er blitt så knyttet til mennesker eller miljøet der det er, at flytting kan føre til alvorlige problemer for barnet» (Barnevernsloven, 2021, § 5-7). Her må en vurdere barnets tilknytning til fosterforeldrene og miljøet der det bor, barnets alder og hvor lenge det har bodd i fosterhjem, samt forhold ved de biologiske foreldrene. Gjenforeningen må også være til barnets beste (Bufdir, 2022, s. 159).

Foreldrene eller barnet kan ikke kreve at barne- og helsenemnda skal behandle en sak om opphevelse av omsorgsovertakelse i løpet av det første året etter at nemnda eller domstolen har truffet en avgjørelse i saken. Et unntak er dersom det foreligger opplysninger om vesentlige endringer i barnets situasjon (Barnevernsloven, 2021, § 5-7), som kan være knyttet til barnets forhold til fosterforeldrene og biologiske foreldre. Gjenforeningsmålet og det biologiske prinsipp tilsier at «vesentlige endringer» ikke kan tolkes særlig strengt, ettersom det kan innebære brudd på materielle og prosessuelle endringer etter EMK artikkel 8 om retten til familieliv. Barnevernstjenesten skal kontinuerlig følge utviklingen til barnet og foreldrene, og dersom de vurderer at vilkårene for omsorgsovertakelse ikke lengre er oppfylt, plikter de å fremme sak om gjenforening, også dersom det er mindre enn et år siden saken sist ble avgjort (Bufdir, 2022, s. 159-160).

2.1.2 Barnevernets prinsipper og hensyn

Barnevernstjenesten har tre overordnede prinsipper som skal være grunnleggende for de vurderinger og beslutninger som skal fattes. Disse prinsippene er barnets beste, det biologiske prinsipp og prinsippet om mildeste effektive inngrep. Barns rett til medvirkning har de siste årene blitt et stadig viktigere hensyn ettersom det er avgjørende å høre barnets stemme for å sikre gode vurderinger som er til barnets beste (Bufdir, 2022, s. 22). I vurderingen av barnets beste må en vurdere tilknytnings- og relasjonskvalitet, biologiske bånd, mildeste effektive inngrep og barnets medvirkning (Brynildsrud, 2016, s. 290).

Barnets beste er det overordnede prinsippet i norsk barnevern, samt i FNs barnekonvensjon og den europeiske menneskerettskonvensjonen (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 61). Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle handlinger og avgjørelser som berører barnet. Dette skal være en konkret vurdering og barnets meninger er et sentralt moment i denne vurderingen (Barnevernsloven, 2021, § 1-3). Hva som er til barnets beste vil variere ut ifra ulike forhold og kulturer, og en må derfor konkretisere barnets beste gjennom et sett av krav til barnets omsorgsmiljø og omsorgsgivere. Det er den samlede vurderingen som vil vise hva som er dette enkelte barnets beste (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 61-62).

Det biologiske prinsipp er også et av barnevernets prinsipper. Normalt blir det å vokse opp sammen med sine biologiske foreldre sett på å være det beste for barnet (Bufdir, 2022, s. 25). Familien blir også sett på som den viktigste arena for tilhørighet, nærhet og felleskap, og den beste rammen rundt barnets oppvekst. Barnevernets ansvar å søke etter det faglige grunnlaget for å vektlegge det biologiske bånd, samtidig som at barn får oppleve utviklingsstøttende tilknytning (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 63-65). Utviklingsstøttende tilknytning handler om at det er en fast omsorgsgiver som er trygg og er stabilt følsom overfor barnets behov og ønsker, samt svarer på en måte som gjør at barnet føler seg sett og forstått (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 77). Å legge vekt på det biologiske bånd på bekostning av relasjonskvalitet kan føre til skadelige oppvekstforhold for barnet (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 66).

Prinsippet om mildeste effektive inngrep handler om at barnevernet ikke skal sette inn mer inngripende tiltak enn det som er nødvendig for å ivareta barnets beste (Eide, 2019, s. 72). Det beskytter barn og foreldre mot inngripende tiltak når det ikke er behov for det. Prinsippet står ikke i veien for at barnevernet kan sette i verk mer omfattende tiltak når det er nødvendig for barnets beste (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 67-68).

Vurderingen av barnets beste kan ikke vurderes korrekt uten at barnets rett til å uttrykke sin mening respekteres (Hasle, Olson, Høiseith, & Kildal, 2022). Alle barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke alle forhold som vedrører barnet. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon. Barnet har også rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger, det skal bli lyttet til og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets

alder og modenhet (Barnevernsloven, 2021, § 1-4). Likevel fremstår det som om barnets synspunkt på mange måter er tatt med som en form for sjekkpunkt, uten at det tas med i et beslutningsgrunnlag (Statens helsetilsyn, 2019, s. 54). Dokumentasjon i form av fylldige referater fra samtaler med barn har derimot hatt en økning, der samtaler med barn i undersøkelsessaker er bedre i forhold til samtaler med barn i fosterhjem og på institusjoner (Kvello, 2021, s. 43).

I dette kapitlet så vi at det er mange føringer og lover som en barnevernsarbeider må forholde seg til etter en omsorgsovertakelse ettersom de må vurdere om vilkårene for gjenforening er til stede. Deretter så vi på de tre overordnede prinsippene i barnevernet, samt barnets medvirkning. Her så vi at barnets beste er en fellesnevner i alle prinsippene. Brynildsrud (2016, s. 293) sier det dreier seg om å finne en balanse mellom ulike og til dels motstridende hensyn og interesser, i en situasjon hvor feil kan gi store konsekvenser for barnet.

2.2 Teoretisk grunnlag

I arbeidet som barnevernsarbeider må en gjøre mange vurderinger for å få et helhetlig bilde av situasjonen og dermed finne ut om en gjenforening er forsvarlig. Vi skal i første del se på systemene i Bronfenbrenner sin utviklingsøkologiske modell der vi ser på ulike faktorer som påvirker et barns utvikling. Deretter ser vi på ulike aspekter ved foreldrenes omsorgskompetanse opp mot barnets behov. Etter det ser vi på barnets tilknytning til fosterfamilien og biologiske foreldre, etterfulgt av vurderinger om barnet vil utvikle alvorlige problemer. Til slutt ser vi på hvordan barn kan bli påvirket av følelser av lojalitet til foreldrene, etterfulgt av skjønn og etikk.

2.2.1 Urie Bronfenbrenner sin utviklingsøkologiske modell

For å forstå en persons utviklingsprosess er det ikke nok å se på personen alene, men en må se på sosiale møter mellom mennesker, sosiale og kulturelle sammenhenger som personen deltar i. I denne teksten er fokuspersonen det barnet som vurderes å bli tilbakeført til foreldrene. Den utviklingsøkologiske modellen har fem systemer; mikro-, meso-, ekso-, makro-, og kronosystemet (Gulbrandsen, 2017, s. 51). Modellen forklarer utvikling og vekst som en gjensidig påvirkningsprosess mellom individ og miljø (Ringereide & Stai, 2022), der ingen av leddene i modellen kan forstås uavhengig av de andre (Gulbrandsen, 2017, s. 53).

Mikrosystemet er det første leddet i Bronfenbrenner sin modell og er et mønster av aktiviteter, roller og mellommenneskelige relasjoner som barnet selv opplever i en gitt setting (Altenburger & Soldatova, 2021, s. 561), som barnets samspill med sine foreldre. Viktige personer i mikrosystemet innebærer ofte familie, nabolag og skolen (Hartin & Williams, 2022). Bronfenbrenner så på proksimale prosesser som utviklingens fremste drivkraft. For at utvikling skal skje, så må barnet delta i en aktivitet som må foregå relativt regelmessig og over en lengre periode, samt at aktiviteten må bli mer kompleks for at det blir utviklingsmessige konsekvenser (Gulbrandsen, 2017, s. 56). Forventningene foreldrene stiller til barna sine kan likevel være alt for høye eller lave, som kan føre til opplevelser av tilkortkommenhet eller manglende stimulans (Killén, 2021, s. 213).

Mesosystemet omfatter koblingene mellom de forskjellige mikrosystemene som barnet befinner seg i. Det kan innebære koblinger mellom hjem og skole, der det er barnet som er den primære koblingen (Altenburger & Soldatova, 2021, s. 561). Dersom barnet er i en overgang til et nytt miljø, kaller vi dette en økologisk overgang. Om barnet gjør dette alene, er det en enkel direkteforbindelse. Men om foreldrene deltar er det flere direkteforbindelser mellom de to miljøene. Ved å etablere forbindelser mellom sentrale mikrosystem kan en styrke mesosystemet (Gulbrandsen, 2017, ss. 59-60). Likevel vil for mange økologiske overganger forårsake stress (Altenburger & Soldatova, 2021, s. 560).

Eksosystemet gjelder koblingene som kan eksistere mellom to eller flere miljøer der minst ett ikke har barnet som deltaker, men som likevel indirekte påvirker et miljø som omfatter barnet (Gulbrandsen, 2017, s. 60), som igjen kan påvirke barnets liv og utvikling (Hartin & Williams, 2022). Dette kan være prosesser i familiens sosiale nettverk (Gulbrandsen, 2017, s. 60), at foreldrene får råd og veiledning (Ringereide & Stai, 2022), eller foreldrenes arbeidsplass. En kan tenke seg at dersom foreldrene har hatt en dårlig dag, kan dette indirekte påvirke barnet gjennom foreldrenes interaksjoner (Altenburger & Soldatova, 2021, s. 561).

Makrosystemet inkluderer det overordnede mønsteret til en gitt kultur eller subkultur, som påvirker de andre systemene i Bronfenbrenner sin modell (Altenburger & Soldatova, 2021, s. 561). Dette kommer til uttrykk i dagligdagse begrunnelser, gjensidige forventninger og i selvfølgeligjorte væremåter. Det vil også inkludere innebygde kulturelle forestillinger om hva som er bra eller dårlig for et barn (Gulbrandsen, 2017, ss. 63-64).

Kronosystemet viser til hvordan ulike hendelser i livsløpet kan påvirke barnets utvikling, som for eksempel en skilsmisse (Ringereide & Stai, 2022). Utvikling er en livslang prosess som aldri blir ferdig, der det er mange valg og vendepunkter som vil forme livets neste skritt. Det er derfor umulig å forutsi resten av utviklingsforløpet (Gulbrandsen, 2017, ss. 64-65).

2.2.2 Forelderens omsorgskompetanse opp mot barnets individuelle behov

Det er strenge krav til foreldrenes omsorgskompetanse for at barnet trygt kan gjenforenes med foreldrene (Bunkholdt, 2022, s. 276-277). Etersom barn som tas under omsorg av barnevernet har ofte store og sammensatte problemer, ofte forårsaket av at foreldrene ikke har gitt barnet tilstrekkelig omsorg og oppfølging (Brynildsrud, 2016, s. 296). Barna trenger derfor mer enn vanlig stabilitet for å kunne fungere og ha en positiv utvikling (Bunkholdt, 2022, s. 278). «Stabilitet i omsorgen betyr at de menneskene barn og unge har rundt seg, gir omsorg som er riktig og godt for det enkelte barnet, og på måter som gjør omsorgsgivere forutsigbare og til å stole på» (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 309). En forutsetning for en vellykket gjenforening er at omsorgssituasjonen er «god nok» ettersom gjenforeningen vil skape nye belastninger for foreldrene og en vil ikke risikere en ny flytting (Bunkholdt, 2022, s. 278). Varigheten på foreldrenes forbedret omsorgskompetanse er også viktig ettersom dette vil si noe om den vil vare og om den er stabil (Bunkholdt, 2022, s. 281). En må skaffe seg kunnskap om hvorvidt de dårlige foreldrefunksjoner var situasjonsavhengig eller om det er mer alvorlige sosioøkonomiske belastninger som fattigdom eller egenskaper ved foreldrene som dårlig mentaliseringsevne som er årsaken (Killén, 2021, s. 226). Dersom det var akutte hendelser, kan ulike tiltak og innsats gjennomføres for å hjelpe foreldrene (Nordhaug, 2018, s. 23). Momenter av betydning er hvor grundig undersøkelsen før omsorgsovertakelsen var, om familien ble tatt med på råd og diskusjoner om omsorgsforholdene, om de fikk tid og hjelp til å uttrykke det de selv ønsket, og om tiltaksplanen var konkret og tilpasset familien behov. En må også vurdere foreldrenes omsorgskompetanse før flyttingen og hvilken hjelp de har fått for å bedre omsorgskompetansen, samt virkningen av hjelpen (Bunkholdt, 2022, s. 277).

2.2.3 Barnets tilknytning til fosterforeldre, biologiske foreldre og nettverk

Tilknytningen til fosterforeldrene vil ofte være avhengig av barnets alder ved flyttingen da barn som flytter i spedbarns- og tidlig småbarnsalder ofte får sin viktigste tilknytning hos fosterforeldrene. Dette er også avhengig av hvor lenge barnet har vært i fosterhjemmet, samt hyppigheten og kvaliteten på samværene. For større barn varierer tilknytningen i større grad (Bunkholdt, 2022, s. 282-283). For de fleste barn som ikke bor hjemme, er fortsatt familie viktige personer i livet uavhengig av om de har mange gode minner eller har opplevd mye vondt (Alexander, Glorija, Toresen, & Steinrem, 2018, s. 89). Tilknytning kan defineres som et varig emosjonelt bånd som forener et barn med en omsorgsperson over tid og på tvers av fysisk avstand. En tilknytningsperson kan formidle trygghet når barnet står overfor

utfordringer, fungere som en trygg havn når det blir utsatt for stress og kan gi følelsesregulering i vanskelige situasjoner (Smith, 2017, s. 141). Alle barn knytter seg til sine omsorgspersoner, der noen utvikler en trygg tilknytning og andre utvikler en utrygg tilknytning (Killén, 2021, s. 164). Trygge barn vil lettere utforske ettersom omsorgspersonen er lett tilgjengelig og vil gi trøst eller hjelp. I motsetning til utrygge barn som kan ha erfart at omsorgspersonen ikke er så villig eller i stand til å reagere, eller er uforutsigbar i sine svar (Smith, 2017, s. 142-143).

En må også vurdere tilknytningen barnet kan ha til andre mennesker i miljøet (Bunkholdt, 2022, s. 283- 284). Et fungerende nettverk er som et sikkerhetsnett som kan tilby familien praktisk og psykologisk hjelp. Det kan virke som en beskyttelse mot omsorgssvikt fordi familien får støtte og hjelp utenfor seg selv (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 166). Et godt nettverk kan kompensere for og avhjelpe mangler hos foreldrene. Det vil være vanskelig for de fleste foreldre å klare omsorgen for barn uten støtte (Nordhaug, 2018, s. 14) da det vil gjøre familien sårbar ettersom de må løse problemer alene (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 166-167).

2.2.4 Vurderinger om potensielle alvorlige problemer og resiliens

Det er vanskelig å forutse om et barn kommer til å utvikle alvorlige problemer ettersom de fleste barn vil ha reaksjoner på tilbakeflyttingen, mens andre kan få langvarige og alvorlige problemer. I denne vurderingen må en se på hvor mange flyttinger barnet har opplevd og dermed barnets behov for stabilitet (Bunkholdt, 2022, s. 283-285), om belastninger ved gjenforeningen overstiger barnets ressurser, og eventuelle tilknytningsforstyrrelser.

Barneverntjenesten må vurdere hvilke og hvor store belastninger det enkelte barnet tåler, samt barnets alder, plasseringens varighet og samværsordningen (Bunkholdt, 2022, s. 285-286).

Forholdet barnet har til foreldrene, samt hyppigheten og kvaliteten på samværene, er en viktig forutsetning for en vellykket gjenforening ettersom belastningen vil være mindre (Bunkholdt, 2022, s. 283).

Resiliens handler om at barnet har en god fungering til tross for påkjenninger. Det er en aktiv prosess der barnet utvikler en positiv fungering, der en legger vekt på de prosessene som bringer barnet mot friskhet og velvære. Resiliens brukes for å forklare forskjeller mellom barn

som lever under samme risiko (Borge, 2018, ss. 29-30). For at barn skal bli bedre rustet til å møte risiko i livet, bør de oppleve følelsesmessig støtte, sosial stabilitet og god stimulering (Borge, 2018, s. 34). Beskyttelsesfaktorer under risiko hjelper barnet komme over den negative virkningen av problemer og belastninger. De kan både hjelpe å gjenopprette skader etter påkjenninger, samt vedlikeholde en tilfredsstillende fungering tross risikofylte omgivelser (Borge, 2018, s. 39). En må også bekjempe risiko i miljøet, som å bedre oppvekstvilkår og familieforhold (Borge, 2018, s. 35) Konsekvenser av barnets resiliens kan være at de er så velfungerende at en ikke ser problemene de trenger hjelp til (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 76). Det er viktig at resiliens ikke blir en grunn til å la være å hjelpe siden barnet vil klare seg selv likevel (Borge, 2018, s. 33).

2.2.5 Barnets medvirkning

Barnet skal ha en reell innflytelse i alle prosesser som barnet deltar i under sin kontakt med barnevernet (Kvello, 2021, s. 30). Barnets beste og barnets rett til å bli hørt anses som komplimentære prinsipper. En må altså høre fra barnet, for å nå målet som er barnets beste (Kvello, 2021, s. 39). Deretter må barnevernsarbeideren reflektere over barnets meninger og ta den med i beslutningsprosesser (Kvello, 2021, ss. 34-35). Det er viktig at mennesker opplever at de får bli med å kontrollere eget liv og leve i samsvar med egne verdier, muligheter og begrensninger (Fellesorganisasjonen, 2019, s. 4). Dette betyr derimot ikke at barnet automatisk vil få gjennomslag for sine meninger eller at de har beslutningsrett (Bunkholdt, 2022, s. 288-289; Kvello, 2021, s. 35). Barnevernsarbeideren har også et ansvar for å bistå dem som ikke klarer å ivareta egne behov og ønsker (Fellesorganisasjonen, 2019, s. 5). Ved å stadig inngå kompromisser eller å gi etter for barnets ønsker kan føre til dårlige løsninger. En må passe på at barnet har forutsetninger for fritt valg ved at de har nok informasjon, ikke er preget av lojalitet, er under hardt press eller er forvirret (Kvello, 2021, s. 37). En må også vurdere risiko knyttet til barns reaksjoner dersom en går imot barnets meninger, som selvskadning eller rømminger (Kvello, 2021, s. 41).

Barn er ofte lojal mot foreldrene sine, som kan gjøre det vanskelig å få innsyn og komme i posisjon til å hjelpe (Holm, 2021). Årsaker til at barn er lojale, er at de ønsker å ha et overveiende positivt bilde av foreldrene sine. Dette kan de gjøre ved å forsvare dem eller ved å rettferdiggjøre handlingene deres (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 335). Barn tar ofte

foreldrene i forsvar dersom de kritiseres, også selv om barnet har blitt mishandlet eller utsatt for omsorgssvikt. En må derfor heller lytte empatisk og bekrefte deres opplevelse (Kvello, 2021, ss. 89-90).

Fosterbarn kan også streve med lojalitetskonflikter på grunn av relasjonene til foreldrene og fosterforeldrene (Norsk Fosterhjemsforening), og kan føle seg revet mellom de to (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 333). Dersom de biologiske foreldrene ønsker å få barna tilbakeført eller er redd for at de skal få en sterk tilknytning til fosterforeldrene, kan de trigge lojalitetskonflikter eller true barnet sitt med sanksjoner (Bunkholdt, u.å.). Barnevernsarbeidere må likevel ikke for raskt tenke at barn uansett er lojale overfor foreldrene sine (Alexander, Glorija, Toresen, & Steinrem, 2018, s. 92).

2.2.6 Skjønn og etikk

Når en står overfor minst to uforenlige handlingsvalg overfor en eller flere personer, der ingen fremstår som det opplagt riktige, står en overfor et etisk dilemma (Nordby et al., 2013, s. 28). I noen situasjoner må en tenke langsiktig, mens i andre må en tenke kortsiktig, der en må gjøre praktiske og etiske overveielser om hva som tjener barnets beste (Nordby et al., 2013, s. 68-69). Et godt etisk skjønn er å forstå hva som er riktig og galt uavhengig av systembaserte regler, prosedyrer og rutiner (Nordby et al., 2013, s. 126), der en må vurdere ulike sider ved komplekse situasjoner og avveie mellom ulike interesser og behov (Fellesorganisasjonen, 2019, s. 8). Ingen regler, metoder eller prosedyrer kan dekke alle utfordrende situasjoner og løse alle mulige etiske dilemmaer. Derfor må en gjøre skjønnsmessige vurderinger (Nordby et al., 2013, s. 131) for å forstå situasjonen så godt som mulig, hvilke konsekvenser de ulike handlingene kan få, samt sannsynligheten for at disse vil inntreffe. For å ivareta barnets beste må en vurdere barnets utviklingsnivå og de utviklingsmulighetene de ulike løsningene åpner for, både kortsiktig og langsiktig (Kvello, 2021, s. 40). Da må en som barnevernsarbeider rette blikket mot hvilke holdninger en selv handler ut fra (Nordby et al., 2013, s. 26).

Vi har så langt sett på de ulike leddene i Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell, der vi ser at en må inkludere alle leddene i modellen for å forstå et barns utvikling. Det er mange aspekter ved foreldrenes omsorgskompetanse som er viktig for en vellykket gjenforening. Også faktorer ved barnets tilknytning til fosterfamilien og biologiske familien er viktige, der

vi så at et godt sosialt nettverk vil være en ressurs. Deretter så vi på vurderinger en må gjøre ved spørsmålet om barnet vil utvikle alvorlige problemer, der resiliens er en viktig del av vurderinger. Etterfulgt av viktigheten av barnets medvirkning, der vi så at barnet kan være preget av lojaliteter. Til slutt så vi på hvordan alle disse vurderingene vil være preget av skjønnsutøvelsen.

2.3 Forskning

I dette kapitlet skal vi se på tidligere forskning som er med på å belyse utfordringene i denne oppgaven. I søkeprosessen benyttet jeg Oria, Idunn og Bufdir sitt nettbibliotek, der jeg hovedsakelig brukte søkeordene; «barnevern» «Bronfenbrenner», «barnets beste», «barnets medvirkning», «foreldrefunksjoner», «tilbakeføring» og «fosterbarn». De søkeordene ble søkt på både norsk og engelsk for å finne studier relevant for denne oppgaven, samt ilag for å begrense og spisse inn søkene. I dette kapitlet skal vi se på viktigheten av barnets beste og barnets medvirkning, der vi ser på uoverensstemmelser og utfordringer. Deretter skal vi se på belastninger som kan prege omsorgsutøvelsen og utfordringer i vurderingen om foreldrene kan gi god nok omsorg. Til slutt ser vi på hvordan lojalitetskonflikter kan prege barnet.

2.3.1 Barnets beste og barnets medvirkning

Barnevernstjenestens beslutninger er et av de sterkeste inngrepene staten kan gjøre i enkeltindividers liv, samtidig som de kan være helt nødvendige for å sikre at barn får gode og utviklingsfremmende oppvekstforhold (Gaarde & Langleite, 2022, s. 203). Vurderingen av barnets beste blir ansett som komplekst og noe av det vanskeligste barnevernet gjør.

Barnevernlederne i studien opplevde likevel at de visste hvordan og hva som skulle til for å vurdere barnets beste, der de fremhevet å få nok informasjon (Gaarde & Langleite, 2022, s. 210). Samtaler med barn er viktig for å få kjennskap til deres tanker, opplevelser og følelser knyttet til situasjonen de er i, samt avdekke vanskelige livssituasjoner barnet lever i (Baugerud & Augusti, 2016, s. 297). Likevel finner man at det ikke var dokumentert barnas synspunkt i 30 prosent av 53 saker behandlet i fylkesnemnda (Gaarde & Langleite, 2022, s. 216).

2.3.2 Egenskaper og utfordringer for foreldrene

En studie viser kontakten mellom barnet og biologiske foreldre som den sterkeste årsaken til gjenforening, samt at et godt samarbeid mellom biologiske foreldre og fosterforeldre er avgjørende for å lykkes med en gjenforening (Gerds-Andresen et al., 2022, s. 30-32). Ved langvarige plasseringer er formålet med samvær å opprette eller opprettholde barnets kjennskap til foreldrene (Sørensen, 2020, s. 109). Egenskaper hos foreldrene og familiens situasjon er også av betydning i vurderingen av gjenforening (Gerds-Andresen et al., 2022, s. 30-32). Fattigdom og psykiske belastninger påvirker foreldrenes evne til å yte omsorg og

tilegne nye måter å utøve omsorg på. Derfor må en som barnevernsarbeider vurdere forhold som bolig, økonomi og sosial integrering (Langsrud et al., 2017, s. 135). Barnet de vil få tilbake har ofte en historie med overgrep og omsorgssvikt som bidrar til utvikling av alvorlige følelsesmessige og atferdsmessige problemer og traumerelaterte lidelser (Baker et al., 2013, s. 363), samt forhøyet risiko for alvorlig psykisk sykdom (Baugerud & Augusti, 2016, s. 293). En må derfor vurdere om de biologiske foreldrene er gode nok foreldre. Det er ikke et spørsmål som kan besvares enkelt og entydig, men likevel vier barnevernsarbeidere det mye oppmerksomhet. Betydningen av «gode nok foreldre» er konstruert gjennom språket, og vil variere ut fra hvilke sosiale eller faglige fellesskap en tilhører (Langsrud et al., 2017, s. 126-128). Arbeidet i barnevernet er preget av å være skjønnsmessig, og det gis liten handlingsanvisning i det praktiske arbeidet. Skjønn kan derfor innføre en vilkårlighet der en kan risikere at samme tilfelle kan bli bedømt ulikt av ulike personer (Gaarde & Langleite, 2022, s. 203-205). På denne måten kan «gode nok foreldre» forstås forskjellig av ulike barnevernsarbeider (Langsrud et al., 2017, s. 132).

Siden det er utfordrende for barnevernsarbeidere å konkretisere hva som er «god nok» foreldreskap, vil en anta at det er nærmere umulig for foreldre å forstå begrepets innhold i barnevernets øyne. Dette bidrar til å styrke asymmetrien i maktforholdet mellom barnevernsarbeider og foreldre (Langsrud et al., 2017, s. 136).

2.3.3 Utfordringer for barnet og lojalitetskonflikt

Det å oppleve delt lojalitet på grunn av to sett med foreldre er en kilde for emosjonell belastning, og kan resultere i nød eller angst for deres livssituasjon. Disse følelsene kan forsterkes ved kontakt med biologiske foreldre og det kan forstyrre barnets evne til å knytte seg til fosterfamilien (Baker et al., 2013, s. 363-364). En kan tenke seg at dette også er gjeldende ved kontakt gjennom elektroniske hjelpemidler, for eksempel en mobiltelefon. Navarro & Tugde (2022, s. 4) foreslår at det bør være to typer mikrosystemer i Bronfenbrenner sin modell, et fysisk og et virtuelt. Et virtuelt mikrosystem kan være kontakt gjennom mobiltelefon. Dette åpner opp for muligheten av å være i to mikrosystem samtidig, altså et virtuelt og et fysisk (Navarro & Tugde, 2022, s.4). En konsekvens av muligheten til å starte og avslutte virtuelle mikrosystem ofte, er at det kan ødelegge barnets evne til å være til

stede og engasjementet i proksimale prosesser ved at de ofte blir avbrutt (Navarro & Tugde, 2022, s. 10).

I studien til Baker et al. (2013, s. 367) hadde fosterforeldrene opplevd situasjoner der biologiske foreldre var sure eller såret når barnet dro med fosterforeldrene. Noen hadde opplevd at foreldrene prøvde å gi barnet skyldfølelse for å bry seg om den andre forelderen, ba barnet holde hemmeligheter, ble irritert når barnet tok hensyn til den andre forelderen eller oppmuntret barnet til å «ta seg sammen» med den andre forelderen (Baker et al., 2013, s. 367). I studien til Dansey et al. (2018) fant en at hva barna kunne og ikke kunne si var underbygget av deres følelse av lojalitet.

Dataene fra studien til Baker et al. (2013, s. 369-371) viste at det er ganske sannsynlig at barn i fosterhjem har delt lojalitet og at dette medfører en ekstra kilde til ubehag, skyld, stress, skam og konflikt. Fosterforeldrene som deltok i studien, kunne også bli «trigget» og dermed ønske å aktivere oppførsler som forsterker lojalitetskonflikter. Noen av barna i studien til Dansey et al. (2018) mente at de biologiske foreldrene og fosterforeldrene var «beste venner», mens andre identifiserte lojalitetskonflikter. De barna i studien som erklærte hvem de ville velge motsa ofte seg selv i dilemmaet, andre ville velge begge, men noen klarte ikke å velge.

Som vi har sett i dette kapitlet er det noen uoverensstemmelser i vektleggingen av barnets medvirkning. Barnets medvirkning er viktig for å forstå barnet situasjon og må være med i vurderingen av hva som er til barnets beste. For å ivareta barnets beste må en også se på foreldrenes omsorgskompetanse, altså om de er gode nok foreldre. Dette er vanskelig å definere og en konsekvens av dette er at ulike barnevernsarbeidere i barnevernet kan vurdere dette ulikt. Til slutt så vi utfordringer for barnet, der vi så på lojalitetskonflikter påvirkning og hvordan en mobiltelefon kan være til hinder for proksimale prosesser.

Diskusjon

I dette kapittelet skal vi drøfte følgende problemstilling i lys av kunnskapen som ble presentert tidligere; Hvilke vurderinger må en barnevernsarbeider gjøre for å oppfylle kravet om barnets beste i saker om gjenforening?

Dette kapittelet er delt inn i tre delkapitler der vi ser på de forskjellige forskningsspørsmålene. Vi skal først se på ulike dilemmaer som kan oppstå i vurderingen. Deretter skal vi se på vurderinger i mikrosystemet. I siste delkapittel skal vi se på hvilke vurderinger en må gjøre i de andre systemene i Bronfenbrenner sin modell.

3.1 Hvilke dilemmaer kan oppstå i vurderingen om gjenforening?

I denne delen av kapittelet skal vi først se på viktigheten og utfordringer ved barnets medvirkning. Deretter skal vi se på hvilke dilemmaer som kan oppstå i vurderingen av gjenforening, der vi ser både på ulike valgmuligheter. Til slutt skal vi se på hvordan skjønn kan prege disse dilemmaene som er beskrevet.

Som nevnt tidligere skal barnet ha en reell innflytelse i alle prosesser (Kvello, 2021, s. 30) og en kan ikke vurdere hva som er til barnets beste uten at barnet har fått uttalt seg (Hasle, Olson, Høiseth, & Kildal, 2022). Likevel var det ikke dokumentert barnas synspunkt i 30 prosent av 53 saker behandlet i fylkesnemnda (Gaarde & Langleite, 2022, s. 216). Barnets medvirkning kan by på dilemmaer der det barnet uttrykker noe som ikke blir ansett som barnets beste. For eksempel dersom barnet ønsker en gjenforening med foreldrene, mens barnevernsarbeideren mener at forholdene ikke ligger til rette for at dette skal skje. Barnevernsarbeideren må likevel ta barnets meninger med i vurderingen, samtidig som en må bistå barnet og ta en avgjørelse som er til barnet beste da barnet ikke alltid vet eller klarer å ivareta egne behov. Det å gå imot det barnet ønsker kan for det første gjøre at barnet får en mistillit til barnevernet ettersom de kan få en følelse av å ikke bli hørt og dermed ikke får leve i samsvar med sine verdier eller ha kontroll over eget liv (Fellesorganisasjonen, 2019, ss. 4-5). For det andre må en vurdere hvilke reaksjoner barnet vil få dersom en går imot barnets ønsker. For eksempel om barnet vil skade seg selv eller rømme (Kvello, 2021, s. 41). På den andre siden kan det å konstant inngå kompromiss med barnet føre til dårlige løsninger (Kvello, 2021, s. 37). Dersom en mener at

det barnet uttrykker ikke er til barnets beste, vil en være i et dilemma ettersom prinsippene om barnets medvirkning og barnet beste er forankret i loven. Barnet mening skal vektlegges i samsvar med alder og modenhet (Barnevernsloven, 2021, §§ 1-3 & 1-4), men det betyr ikke at barnet automatisk skal få gjennomslag for sine meninger (Bunkholdt, 2022, s. 288-289; Kvello, 2021, s. 35).

For at barnet skal kunne uttrykke sin mening fritt (Barnevernsloven, 2021, § 1-4) må de ha nok informasjon om saken, ikke være under hardt press eller forvirret, og ikke være preget av lojaliteter (Kvello, 2021, s. 37). Dersom barnet føler seg trygg til å snakke fritt, så vil barnevernsarbeideren i større grad få en mer helhetlig forståelse for barnet situasjon. Barnet kan være forvirret dersom det ikke har fått nok eller tilpasset informasjonen til deres alder og utvikling (Barnevernsloven, 2021, § 1-4). Som følge av dette kan det være at barnet ikke klarer å se reelle konsekvenser av de ulike mulighetene, som dermed preger deres meninger. Noe annet som kan prege barnets uttalelser er om det er under press eller er preget av lojalitet, som kan gjøre det vanskelig å få innsyn i barnets situasjon (Holm, 2021). Som barnevernsarbeider må en derfor prøve å gjøre det så trygt som mulig ved å lytte empatisk og bekrefte deres opplevelse, uten å kritisere foreldene. Dersom dette skjer, vil de ofte ta dem i forvar (Kvello, 2021, ss. 89-90). Barnet kan også oppleve at de føler seg dratt mellom fosterforeldrene og de biologiske foreldrene, som igjen kan prege barnets uttalelser. Spørsmålet om barnet uttrykker seg fritt eller om det er preget av press og lojaliteter kan derfor være et dilemma ettersom en ikke skal anta at barnet er lojal uansett (Alexander, Glorija, Toresen, & Steinrem, 2018, s. 92).

Når en som barnevernsarbeider står overfor to uforenlige handlingsvalg der ingen fremstår som opplagt riktig, står en overfor et etisk dilemma (Nordby et al., 2013, s. 28). For eksempel ved spørsmål om barnet beste er en gjenforening med foreldrene eller om det vil være å forbli i fosterhjemmet. På den ene siden kan en vurdere at foreldrene evner å gi god nok omsorg slik barnet vil få en utviklingsstøttende tilknytning, og at det har vært mye samvær mellom barnet og foreldrene. På den andre siden kan barnevernsarbeideren vurdere at tilknytningen barnet har til sine fosterforeldre er så sterke at barnet vil få alvorlige problemer dersom det blir flyttet (Barnevernsloven, 2021, § 5-7). En kan også vurdere at barnet har flyttet så mange ganger at barnet trenger stabilitet (Bunkholdt, 2022, s. 283), og at flytting dermed ikke blir det

beste valget. Slike vurderinger kan gjøre at en havner overfor dilemmaer der det er vanskelig å vite hva som er til barnets beste.

Når en barnevernsarbeider vurderer en gjenforening, kan en også havne overfor dilemmaer der en er usikker på om en må tenke langsiktig eller kortsiktig (Nordby et al., 2013, s. 68). For å vurdere barnets beste må en vurdere barnets utviklingsnivå og de utviklingsmulighetene de ulike løsningene åpner for (Kvelling, 2021, s. 40). Dersom en tenker langsiktig, kan en gjenforening bli sett på som barnets beste ettersom det å vokse opp med biologiske foreldre som regel blir ansett som best for barnet (Bufdir, 2022, s. 25). Familie blir også sett på som den viktigste arenaen for tilhørighet, nærhet og felleskap (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 63), samt en kan vurdere at en gjenforening kan gi barnet bedre utviklingsmuligheter langsiktig. Det biologiske bånd skal likevel ikke gå på bekostning av utviklingsstøttende tilknytning eller gjøre at barnet skal leve i skadelige oppvekstforhold (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 64-66). På den andre siden, dersom en tenker kortsiktig, kan en vurdere at barnet vil begynne å kutte seg eller gjøre et selvmordsforsøk som reaksjon på gjenforeningen. Dette er vanskelige vurderinger ettersom det er umulig å vite hvordan fremtiden vil utspille seg, og gjør at en ofte kan komme i slike dilemmaer. Som følge av dette må en gjøre praktiske og etiske overveielser om hva som tjener barnets beste (Nordby et al., 2013, s. 68-69).

Slike situasjoner som er beskrevet overfor, er preget av mye skjønn der en må vurdere ulike sider og avveie mellom ulike behov og interesser når en står overfor slike komplekse situasjoner (Fellesorganisasjonen, 2019, s. 8). Det er altså ingen regler, metoder eller prosedyrer som har svaret på enhver situasjon, og derfor må barnevernsarbeideren gjøre mange skjønnsmessige vurderinger (Nordby et al., 2013, s. 131). Når en benytter skjønn kan en risikere at ulike mennesker vurderer samme situasjon ulikt og har ulike meninger om hva som er til barnets beste, som dermed fører til at det blir en type vilkårlighet i arbeidet (Gaarde & Langleite, 2022, s. 203-205). En må derfor være klar over hvordan egne holdninger og verdier preger vurderingen og utfallet (Nordby et al., 2013, s. 26). For eksempel dersom en selv vektlegger det biologiske prinsipp, så kan en lene i retningen for gjenforening. Skjønnen kan derfor prege hvilke valg en tar når en står overfor dilemmaer.

Som vi har sett kan en komme overfor ulike utfordringer og dilemmaer. Dette innebærer både dilemmaer når det kommer til å vurdere om barnet snakker uten å være påvirket, samt opp mot valget om hva som er til barnets beste. Andre dilemmaer som kan oppstå er dersom ingen av valgene ved en gjenforening fremstår tydelig som det riktige. Det er mange vurderinger en må gjøre for å ta det valget en mener er til barnets beste, der om en må tenke kortsiktig eller langsiktig vil være en del av vurderingen. Dette kan igjen gjøre at en havner overfor dilemmaer. Hva barnevernsarbeideren velger når en står overfor disse dilemmaene, kan variere og kan være preget av egne holdninger, som en bør være bevisst over før en tar en beslutning.

3.2 Hvilke vurderinger må en gjøre innenfor mikrosystemet i Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell?

Som vi så i det første forskningsspørsmålet kan en som barnevernsarbeider havne overfor flere dilemmaer når en vurderer en gjenforening. Vi skal derfor i dette delkapittelet se nærmere på hvilke vurderinger en må gjør i barnets mikrosystemer, der vi skal se på forhold ved de biologiske foreldrene og fosterforeldrene opp mot barnets egenskaper og behov.

Som vi så tidligere blir det å vokse opp med biologiske foreldre som regel ansett å være det beste for barnet, men vi må også vurdere om de er god nok foreldre. Dette er en kompleks vurdering og er vanskelig å definere. En komponent som er viktig her er om foreldrene evner å inngå i proksimale prosesser med barnet (Gulbrandsen, 2017, s. 56). Utviklingsstøttende tilknytning fremstår ganske likt som proksimale prosesser ettersom de begge bygger på at det er en trygg relasjon og at foreldrene er følsomme overfor barnets behov og ønsker (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 77). Begge bygger også på at barnet trenger mer kompleks stimuli med tid. Dersom foreldrene ikke evner å se barnets behov for stimuli, enten ved at de stiller for lave eller høye forventninger til barnet, vil dette gå utover barnets utvikling (Killén, 2021, s. 213). Det er dersom foreldrene klarer å møte barnets behov, barnet vil ha en positiv utvikling. Det er altså ikke nok at barnet har en sterk tilknytning til foreldrene. En årsak til dette er at selv om barnet har en sterk tilknytning til foreldrene, er dette ikke nødvendigvis en trygg tilknytning. For at foreldrene skal sikre barnet en positiv utvikling, må de formidle trygghet for barnet. Dersom de klarer dette vil barnet lettere utforske ettersom det vil få hjelp og støtte i krevende situasjoner, og på denne måten få en positiv utvikling. På den andre siden, dersom

det er en utrygg tilknytning, vil ikke barnet ha den støtten de trenger for å utforske og dermed utvikle seg. De blir for eksempel mer nølende i situasjoner ettersom foreldrene ikke hjelper barnet håndtere vanskelige situasjoner, eller at handlingene til foreldrene er uforutsigbare (Smith, 2017, s. 141-143). Forholdet barnet hadde til foreldrene før omsorgsovertakelsen, samt hyppigheten og kvaliteten av samvær vil også være viktige forutsetninger for en gjenforening (Bunkholdt, 2022, s. 283). Kontakten blir også sett på som den sterkeste årsaken til gjenforening (Gerds-Andresen et al., 2022, s. 30-32). En kan se for seg at dette er spesielt viktig ved langvarige plasseringer da det kan eliminere litt av belastningen for barnet.

Et annet moment av betydning er hvor grundig undersøkelsen før omsorgsovertakelsen var og om foreldrene ble tatt med på råd og diskusjoner, om de fikk tid og hjelp til å uttrykke det de selv ønsket, samt at tiltaksplanen var konkret og tilpasset familien behov (Bunkholdt, 2022, s. 277). Dette er en forutsetning for at foreldrene skal klare å utvikle de foreldreegenskapene som kreves for å gi god nok omsorg. Ifølge studien til Langsrud et al., (2017) vier barnevernsarbeidere mye oppmerksomhet til om foreldrene er gode nok, selv om dette er vanskelig å definere. En kan derfor tenke seg at det er nærmere umulig for foreldrene å forstå hva som skal til for å fylle dette vilkåret. Derfor er foreldrenes deltakelse på ulike råd og diskusjoner viktig da de kan få viktig informasjon og muligheter til å spørre spørsmål. Dette er viktige forutsetninger for at foreldrene skal bli gjenforent med barnet. Spesielt siden barnet de får tilbake, ofte vil ha følelsesmessige og atferdsmessige problemer som resultat av overgrep eller omsorgssvikt (Baker et al., 2013, s. 363). Derfor kreves det enda bedre foreldrefunksjoner og omsorgskompetanse fra foreldrene. En må også vurdere at den forbedret omsorgskompetansen vil være (Bunkholdt, 2022, s. 281).

I vurderingen om foreldrene kan gi barnet forsvarlig omsorg, er det relevant å se på om årsaken til omsorgsovertakelsen var midlertidige hendelser eller mer langvarige årsaker (Killén, 2021, s. 226). For eksempel kan det å miste jobben føre til mye stress og økonomiske belastninger som går utover foreldrenes omsorgskompetanse midlertidig. Dette er en situasjon som kan forandre seg, og dermed gjøre at en gjenforening er mer oppnåelig. På den andre siden, dersom foreldrene for eksempel har diagnoser som alltid vil prege omsorgskompetansen, vil en gjenforening trolig bli vanskeligere. Deretter må en se på hvilken hjelp foreldrene fikk for å forbedre omsorgskompetansen, om den var tilpasset deres behov, samt virkningen av hjelpen (Bunkholdt, 2022, s.277). En må også kontinuerlig følge

utviklingen til foreldrene, samtidig som en må vurdere og legge til rette for en gjenforening (Prop. 133 L (2020-2021), s. 39). Mye av kritikken fra EMD handler om at barnevernet ikke gjør dette og legger ikke til rette for en gjenforening (Kvalnes, 2021).

Før en eventuell gjenforening må også vurdere mikrosystemet barnet har med fosterforeldrene. En må her vurdere tilknytningen barnet har med fosterfamilien, samt de andre mikrosystemene barnet inngår i miljøet til fosterfamilien, og vurdere om det fører til alvorlige problemer for barnet dersom det blir flyttet (Barnevernsloven, 2021, § 5-7).

Tilknytningen barnet har til fosterforeldrene bruker å variere og det er vanskelig å vurdere om barnet vil utvikle alvorlige skader som resultat av gjenforeningen ettersom de fleste vil ha en type reaksjon (Bunkholdt, 2022, s. 282- 285). Dersom barnet har en sterk tilknytning til fosterforeldrene, så vil det trulig innebære mer stabilitet for barnet å bli i fosterhjemmet. Men dersom barnet ikke har utviklet en tilknytning til fosterforeldrene, kan en gjenforening være til barnets beste.

Om barnet vil utvikle alvorlige problemer som et resultat av en gjenforening vil også være avhengig av hvor resilient barnet er. Noen barn har en positiv fungering, selv om de lever under store påkjenninger. Mens andre barn som lever under samme risiko, vil ikke ha en positiv fungering (Borge, 2018, ss. 29-30). Dersom barn har beskyttelsesfaktorer som følelsesmessig støtte, sosial stabilitet og god stimulering, kan en vedlikeholde den positive fungeringen til tross for påkjenningene, samt en kan gjenopprette skader etter påkjenninger (Borge, 2018, ss. 34-39). En må derfor sikre at barnet har ulike beskyttelsesfaktorer uavhengig om det blir i fosterhjem eller om det blir en gjenforening. Konsekvenser av et barns resiliens er at det fremstår så velfungerende at en ikke ser problemene eller behovet for hjelp (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 76). En skal heller ikke bruke barnets resiliens som en årsak til at barnet kan flytte til skadelige oppvekstforhold ettersom «barnet klarer seg uansett». En må likevel bekjempe risiko i miljøet for å bedre oppvekstvilkår og familieforhold (Borge, 2018, ss. 33-35). Dersom barnets beskyttende faktorer bare er hos fosterforeldrene og det miljøet, vil sannsynligheten for at barnet skal utvikle alvorlige problemer være større. På den andre siden, dersom barnet vil beholde mange beskyttende faktorer, for eksempel fortsetter på samme skole eller at foreldrene er eller har blitt en beskyttende faktor, vil forutsetningene for en vellykket gjenforening være bedre.

En annen faktor som kan prege mikrosystemet barnet har med fosterforeldrene er opplevelsene av lojalitetskonflikter, der barnet føler seg revet mellom de to (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 333). Dette er som nevnt tidligere en kilde for emosjonell belastning som kan føre til nød eller angst for deres livssituasjon, som ofte blir forsterket ved kontakt med biologiske foreldre. Dette kan føre til at det er vanskelig for barnet å knytte seg til fosterforeldrene (Baker et al., 2013, s. 363-364). I studien til Baker et al. (2013, s. 367) fant en fosterforeldre hadde opplevd situasjoner som kan ha trigget lojalitetskonflikter hos barnet. Dersom de biologiske foreldrene eller fosterforeldrene bidrar med å trigge lojalitetskonflikter for barnet, vil nok barnet kjenne mer på de emosjonelle belastningene de medfører (Dansey et al., 2018). Dette kan føre til flere utfordringer. For det første kan tilgjengeligheten for kontakt gjennom mobiltelefoner og andre elektroniske hjelpemidler forsterke disse følelsene, ettersom kontakt ikke er begrenset til avtalt samvær. For det andre kan tilgjengeligheten for kontakt gjennom elektroniske hjelpemidler ifølge Navarro & Tugde (2022, s. 10) forstyrre og ødelegge barnets evne til være til stede i proksimale prosesser. Barnet kan for eksempel chatte med biologiske foreldre samtidig som det ser på TV med fosterforeldrene. Disse proksimale prosessene er meningsfulle aktiviteter. Om disse blir forstyrret kan det påvirke både tilknytningen til fosterforeldrene og utviklingen til barnet. Dersom barnet ikke utvikler tilknytningen til fosterforeldrene, kan en risikere at barnet ikke vil få optimal utviklingsstøttende tilknytning og proksimale prosesser sammen med fosterforeldrene. Som følge av dette må en vurdere den emosjonelle belastningen av lojalitetskonflikter, samt konsekvensene av at proksimale prosesser blir forstyrret, opp mot belastningen av en gjenforening. Og på denne måten finne ut hva som er til barnets beste og dets utvikling.

Gjennomgangen her viser at det er mange vurderinger en må gjøre i barnets mikrosystemer. For at en gjenforening skal være vellykket og til barnets beste må de biologiske foreldrene være «gode nok foreldre» og klare å inngå i proksimale prosesser for at barnet skal ha en god utvikling. En forutsetning for dette er forelderens inkludering i diskusjoner med barnevernet. En må også vurdere hvordan barnet har det i fosterfamilien sin, der vurderingen om tilknytningen og barnets behov for stabilitet vil prege om barnet vil utvikle alvorlige problemer dersom det flyttes. Her vil barnets beskyttelsesfaktorer minimere denne risikoen.

3.3 Hvilke vurderinger må en ta i betraktning i Bronfenbrenners andre systemer i den utviklingsøkologiske modellen?

Vi skal i dette kapittelet se på de andre systemene i Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell som omfatter meso-, ekso-, makro- og kronosystemet. Vi skal ta for oss et og et system, der vi ser på hvilke vurderinger en må gjøre i hvert av dem.

Som nevnt tidligere er mesosystemet de forskjellige koblingene mellom barnets mikrosystemer (Altenburger & Soldatova, 2021, s. 561), som koblingene mellom barnets biologiske foreldre og fosterforeldre. Noen av barna i studien til Dansey et al. (2018) beskrev de biologiske foreldrene og fosterforeldrene var «beste venner», mens andre identifiserte lojalitetskonflikter. En kan derfor tenke seg at dersom de to settene med foreldre samarbeider godt, at dette vil virke positivt for barnet og dets utvikling. På den andre siden dersom de kritiserer hverandre eller at det er konflikt, kan en tenke seg at dette vil virke negativt for barnet og at de kan bli en stor belastning der barnet føler seg presset eller forvirret (Kvello, 2021, s. 37). Dersom barnet skal gjenforenes med foreldrene, en dette en økologisk overgang. Forutsetningene for en god økologisk overgang/vellykket gjenforening er et godt samarbeid mellom de biologiske foreldrene og fosterforeldrene (Gerds-Andresen et al., 2022, s. 30-32). Det vil gjøre at det er flere direkteforbindelser mellom de to miljøene, fremfor at barnet gjør denne overgangen alene (Gulbrandsen, 2017, ss. 59-60). Dette vil trolig eliminere noen av belastningen barnet vil oppleve, og derfor minimere risikoen for at det vil utvikle alvorlige problemer. Når en skal vurdere om en gjenforening er til barnets beste, må en vurdere antall flyttinger barnet har gjort. Ettersom for mange økologiske overganger som flyttinger, kan forårsake stress for barnet (Altenburger & Soldatova, 2021, s. 560). Dersom barnet har flyttet mange ganger, kan en tenke seg at barnet har et behov for stabilitet. På den ene siden kan fosterhjemmet gi mer stabilitet for barnet. På den andre siden kan de biologiske foreldre gi mer stabilitet dersom barnet ikke har en tilknytning til fosterforeldrene, og at det har vært god kontakt mellom foreldrene og barnet. Dette forutsetter likevel at foreldrene evner å møte barnets behov.

Når en gjør vurderinger i eksosystemet må en se på hvordan miljøer barnet ikke deltar i, indirekte påvirker et miljø som inneholder barnet. Dette kan være prosesser i familiens

nettverk (Gulbrandsen, 2017, s. 60). Dette kan inneholde positive og negative påvirkninger for barnet. På den ene siden kan de biologiske foreldrene delta på veiledning der de har utviklet sine foreldrekunnskaper og dermed blir bedre på å møte barnets behov. På den andre siden kan det være negative påvirkninger dersom foreldrene opplever mange belastninger i hverdagen. Slike belastningen kan komme fra arbeidsplassen til foreldrene, ved at de for eksempel opplever mye mas og stress fra arbeidsgiver eller medarbeidere. Dette kan gjøre dem sliten og gjøre tålmodigheten mindre, som igjen kan gå utover omsorgsutøvelsen og dermed barnet. Det er derfor viktig å vurdere slike forhold og hvordan de kan gå utover barnet før en eventuell gjenforening.

Barnet og familiens sosiale nettverk vil være en del av både barnets meso- og eksosystem. Dersom de har et godt fungerende nettverk vil dette fungere som et sikkerhetsnett for barnet og familien ettersom de har tilgang til praktisk og psykologisk hjelp. Det kan til og med fungere som en beskyttelse mot omsorgssvikt fordi de får hjelp og støtte utenfor familien mikrosystem (Bunkholdt & Kvaran, 2021, s. 166). En skal likevel ikke utsette barnet for dårlige omsorgsforhold fordi familien har et godt sosialt nettverk. Selv om barnet kan ha beskyttelsesfaktorer i nettverket, har en også et ansvar om å eliminere og bekjempe risiko i miljøet (Borge, 2018, s. 35). Om familien utsetter barnet for risiko, vil ikke en gjenforening være til barnets beste. Men dersom en mener foreldrene kan gi god nok omsorg, vil et godt sosialt nettverk bare gi barnet enda en ressurs for en positiv utvikling.

Makrosystemet er det overordnede mønsteret som påvirker alle de andre systemene i Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell (Altenburger & Soldatova, 2021, s. 561), og kommer til uttrykk i dagligdagse begrunnelser og forventninger (Gulbrandsen, 2017, ss. 63-64). Norsk rettspraksis legger føringer for hva som skal til for å være gode nok foreldre. Dersom en ikke møter forventningene samfunnet stiller, kan barnevernet iverksette tiltak eller begrunne at en omsorgsovertakelse er nødvendig. Derfor vil dette systemet påvirke hvordan en vurderer foreldrene og de andre systemene i modellen, og på denne måten barnevernets beslutning om en eventuell gjenforening.

En må også gjøre vurderinger i barnets livsløp som kan preget barnets utvikling, som finner sted i kronosystemet (Ringereide & Stai, 2022). En må for det første vurdere hvor lenge et

barn har levd under omsorgssvikt ettersom dette kan prege barnets utvikling og sårbarhet, og dermed behovet barnet har for stabilitet og utviklingsfremmende tilknytning. For det andre er det viktig å vite hvor lenge barnet har vært i fosterhjem, samt i hvilken alder det ble plassert, ettersom dette vil si noe om tilknytningen til fosterforeldrene og om en gjenforening vil føre til alvorlige problemer for barnet. For det tredje skal barnevernet gjøre valg som preger den videre utviklingen for barnet. Som følge av dette må de prøve å spå fremtiden og vurdere de ulike konsekvensene ved de ulike valgene og sannsynligheten for at disse vil inntreffe (Nordby et al., 2013, s. 26). Dette er en vanskelig vurdering ettersom det er umulig å vite hvordan fremtiden vil utspille seg (Nordby et al., 2013, s. 68-69).

Som vi så i dette delkapittelet må en også gjøre vurderinger i samspillet mellom de ulike mikrosystemene og faktorer som påvirker barnet indirekte. Samarbeidet mellom fosterforeldrene og de biologiske foreldrene kan prege barnets liv og forutsetningene til en vellykket gjenforening. Støtten eller belastningen de biologiske foreldrene har kan indirekte påvirke barnet da det går utover omsorgsutøvelsen, både positivt og negativt. En må derfor vurdere dette før en gjenforening. Det sosiale nettverket til både barnet og foreldrene kan fungere som beskyttende faktorer i livet til barnet og vil derfor være en ressurs, men det skal ikke kompensere for skadelige oppvekstforhold. En skal vurdere at en gjenforening vil være godt nok for barnet sett i lys av barnets tidligere livsløp og dermed behov, samt prøve å forutse fremtiden og hvilken innvirkning de ulike valgene vil ha for barnets liv. Når en vurderer om en gjenforening er til barnets beste vil barnevernets rettspraksis og forventinger prege vurderingen.

I dette kapittelet så vi ulike dilemmaer en kan komme overfor når en gjør vurderinger i Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell og at disse vil kunne variere fra person til person, samtidig som de er preget av samfunnets forventninger. For at en gjenforening skal være vellykket må en se på forhold ved de biologiske foreldrene og fosterforeldrene opp mot barnet og i samspill med hverandre og andre mikrosystemer. Der en prøve å forutse hva som er til barnets beste ut fra barnets individuelle behov. Der en må se på både beskyttende faktorer og risikoer ved selve gjenforeningen og utviklingsmulighetene i de to systemene, altså ved de biologiske foreldrene og fosterforeldrene.

Konklusjon

Målet med bacheloroppgaven var å finne ut hvilke vurderinger en barnevernsarbeider må gjøre for å oppfylle kravet om barnets beste i saker om gjenforening. For å finne svaret så vi først på hvilke dilemmaer som kan oppstå. Deretter så vi hvordan vi kunne ta utgangspunkt i Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell for å vurdere hva som er til barnets beste. Gjennom forskningsspørsmålene fant vi ut at barnets beste vil variere ettersom alle er ulike, både barnet og forhold ved de ulike mikrosystemene. Derfor er det viktig å se på hvilke vurderinger en må gjøre for å ta riktige valg. Barnevernsarbeideren kan havne overfor mange dilemmaer som krever grundige vurderinger av egenskaper ved foreldrene opp mot barnets behov. Disse vurderingene vil være preget av skjønn og den norske rettspraksisen. En må se på barnets tidligere liv og hvilken innvirkning disse har hatt på barnet. Barnets forhold til fosterforeldrene vil også være avgjørende for om barnet vil utvikle alvorlige problemer. Derfor vil et godt samarbeid og flere beskyttelsesfaktorer være viktige forutsetninger. Disse beskyttelsesfaktorene kan være i barnets nettverk, samt at foreldrene kan få støtte og hjelp gjennom veiledning og sitt nettverk som vil bedre omsorgsutøvelsen. En må da vurdere om barnet tåler flyttingen, men også forutse barnets fremtid og utviklingsmuligheter ved de ulike valgene. Det er derfor mange vurderinger en må gjøre for å bevare barnets beste, og det er ikke et entydig svar på hva som kreves av foreldrene, fosterforeldrene, barnevernet eller barnet. Likevel er disse vurderingene viktige ettersom de til sammen vil vise hva som er til barnets beste i den enkelte situasjonen, selv om dette kan by på utfordringer og dilemmaer.

Oppgaven er skrevet for å få kunnskap om hvilke vurderinger en barnevernsarbeider må gjøre for å få et helhetlig bilde av barnet, fosterfosterforeldrene og biologiske foreldre. Derfor er denne oppgaven relevant for alle som er i kontakt med barnevernet da en vil få en bedre forståelse for hva som vurderes og dermed hva som kreves av dem. For de som arbeider i barnevernet vil denne oppgaven vise viktigheten av å involvere foreldre og fremme samarbeid for å bedre barnets situasjon og jobbe mot en gjenforening. Oppgaven vil også være relevant for alle mennesker som hjelper å gi barnevernet informasjon om barnets livssituasjon.

Bronfenbrenner sin utviklingsøkologiske modell omfatter mange faktorer ved et persons liv og er derfor relevant for mange andre profesjoner. En kan for eksempel benytte den i de fleste sakene i barnevernet, som ved en undersøkelsessak. En kan også benytte modellen for å

vurdere ulike faktorer i et persons liv som strever med sin mentale helse eller for innvandrere i et nytt land.

Forskning og statistikk på gjenforeninger er mangelfull og dermed har ikke denne oppgaven med kunnskaper fra ulike kartlegginger som viser hvilke tiltak og vurderinger som gjør at en gjenforening er til barnets beste. I denne oppgaven er det heller ikke gjennomført intervjuer med ansatte i barnevernet, men bygger heller på de kunnskapene som finnes om gjenforeninger og annen forskning som er relevant for dette temaet. Derfor kan en tenke at ved å gjennomføre kvalitativ forskning der en samler data om hvilke tiltak som legger gode forutsetninger til en gjenforening, samt hva ulike barnevernsarbeidere vurderer som viktige faktorer i en gjenforeningssak, vil være interessant for videre forskning. Dersom denne oppgaven omfattet dette, ville vi sett et tydeligere bilde av dagens rettspraksis.

Litteraturliste

- Alexander, Glorija, Toresen, G., & Steinrem, I. (Red.). (2018). *Barnas barnevern: Trygt, nyttig og samarbeidende for barn*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Altenburger, L. E. & Soldatova, P. (2021). The Bronfenbrenner primer: A guide to developecology. *Journal of family theory & review*, 13(4), 557-565. <https://doi-org.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/10.1111/jftr.12435>
- Baker, A. J. L., Mehta, N. & Chong, J. (2013). Foster Children Caught in Loyalty Conflicts: Implications for Mental Health Treatment Providers. *The American journal of family therapy*, 41(5), 363-375. <https://doi-org.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/10.1080/01926187.2012.728902>
- Barne- og likestillingsdepartementet (2016). *Barnets rettigheter i Norge: Norges femte og sjette rapport til FNs komite for barnets rettigheter – 2016*. <https://www.regjeringen.no/contentassets/0ada3bee46b54f498707f51bbc7d4b2c/barnekonvensjonen-norsk-versjon-uu.pdf>
- Barnevernsloven. (2021). *Lov om barnevern*. (LOV-2021-06-18-97). Lovdata. <https://lovdata.no/pro/lov/2021-06-18-97>
- Baugerud, G. A. & Augusti, E-M. (2016). Utviklingspsykologisk kunnskap er relevant for hvordan omsorgsplasseringer gjennomføres. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 93(3-4), 290-302. <https://www-idunn-no.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/doi/10.18261/issn.1891-1838-2016-03-04-12>
- Borge, A. I. H. (2018). *Resiliens – Risiko og sunn utvikling* (3. utg.). Gyldendal.
- Brynildsrud, K. (2016). Trenger vi et biologisk prinsipp i barnevernloven? Noen betraktninger i kjølvannet av NOU 2012: 5 og Prop. 106 L (2012-2013). *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål*, 14(3), 264-298. <https://doi-org.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/10.18261/issn.0809-9553-2016-03-03>
- Bufdir. (2022). *Saksbehandlersrundskrivet – Retningslinjer for barnevernstjenestens saksbehandling*. (08-2022) [Rundskriv]. Bufdir. <https://www.bufdir.no/contentassets/ed7a489b2fbf4c808e4637c037e51450/saksbehandlingsrundskrivet.pdf>
- Bunkholdt, V. (2022). *Fosterhjemsarbeid: Fra rekruttering til tilbakeføring* (5. utg.) Gyldendal akademisk.

- Bunkholdt, V. (u.d.). *Samvær*. Hentet April 12, 2023 fra Norsk fosterhjemsforening: <https://www.fosterhjemsforening.no/wp-content/uploads/2020/04/Samvær-Av-Vigdis-Bunkholdt.pdf>
- Bunkholdt, V., & Kvaran, I. (2021). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid* (2. utg.). Gyldendal akademisk.
- Dansey, D., John, M. & Shbero, D. (2018). How children in foster care engage with loyalty conflict: Presenting av model of processes informing loyalty. *Adoption and fostering*, 42(4), 354-368. <https://doi-org.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/10.1177/0308575918798767>
- Eide, S. B. (2019). Etikkk i barnevernet. I I. Studsrød, V. Paulsen, I. Kvaran, & K. Mevik (Red.), *Barnevernspedagog: En grunnbok* (s. 66-77). Universitetsforlaget.
- Fellesorganisasjonen (2019). *Yrkesetisk grunnlagsdokument: for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere*. <https://www.fo.no/getfile.php/1324847-1580893260/Bilder/FO%20mener/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf>
- Forente nasjoner. (1989). FNs konvensjon om barnets rettigheter: Vedtatt av De Forente nasjoner 20. november 1989; Ratifisert av Norge 8. januar 1991 (Rev. oms. mars 2003 med tilleggsprotokoller). Barne- og familiedepartementet. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf
- Gaarde, M. B. & Langleite, M. (2022). Ledelse og kravet om forsvarlige beslutninger til barnets beste. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 99(4), 202-219. <https://doi-org.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/10.18261/tnb.99.4.4>
- Gerds-Andresen, T., Eide, K., Krane, V. & Kvello, Ø. (2022). *Tilbakeføring til foreldrehjemmet etter en plassering i fosterhjem eller institusjon: En oppsummering av hovedtrekkene i forskningslitteraturen*. https://openarchive.usn.no/usn-xmlui/bitstream/handle/11250/3013453/2022_100_Gerds_Andresen.pdf?sequence=5
- Gulbrandsen, L. M. (2017). Urie Bronfenbrenner: En økologisk utviklingsmodell. L. M. Gulbrandsen (Red.), *Oppvekst og psykisk utvikling: Innføring i psykologiske perspektiver* (2. utg., s. 51-72). Universitetsforlaget.
- Hartin, T., & Williams, Y. (2022, Januar 27). *Understanding Bronfenbrenner's Microsystem*. Study.com. <https://study.com/learn/lesson/brofenbrenner-microsystem-theory-examples.html?fbclid=IwAR2AM4G1aCf6UERHCaLpOcW5W3Wehfv6FSmAiFtlmwtVbrNpnu-HPwoVH3o>

- Hasle, B., Olson, B. H., Høiseth, J. R., & Kildal, C. (2022, Mai 19). *Profesjonelles barnesyn - En utfordring for barnets medvirkning*. Fontene Forskning:
<https://fontene.no/forskning/profesjonelles-barnesyn--en-utfordring-for-barnets-medvirkning-6.584.876467.0982dbb42e>
- Holm, H. E. (2021, Desember 15). *Barn som pårørende*. Blå Kors.
<https://www.blakors.no/fagside/barn-og-unge-som-er-parorende/>
- Killén, K. (2021). *Sveket I: Risiko og omsorgssvikt - et helseproblem* (6. utg.). Kommuneforlaget.
- Kvalnes, P. A. (2021). *Norge endrer praksis etter barnevernsdommer*. Oslomet:
<https://www.oslomet.no/forskning/forskningsnyheter/praksis-barnevern-dommer>
- Kvello, Ø. (2021). *Samtaler med barn og ungdom: Medvirkning, kommunikasjon og metoder*. Fagbokforlaget
- Langsrud, E., Fauske, H. & Lichtwarck, W. (2017). Et maktperspektiv på «gode nok foreldre» i barnevernets kontekst. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 94(2), 126-138. <https://doi-org.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/10.18261/issn.1891-1838-2017-02-05>
- Navarro, J. L & Tudge, J. R. H. (2022). Technologizing Bronfenbrenner: Neo-ecological Theory. *Current Psychology*. 16(1). 1-17. <https://doi-org.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/10.1007/s12144-022-02738-3>
- Nordby, H et al. (2013). *Etikk i barnevernet*. Gyldendal.
- Nordhaug, I. (2018). *Kva ser vi - Kva gjer vi? Omsorgssvikt, vald og seksuelle overgrep. Skulen og barnehagen sine oppgaver*. Fagbokforlaget.
- Norsk Fosterhjemsforening. (u.d.). *Lojalitetskonflikter*. Norsk Fosterhjemsforening:
<https://www.fosterhjemsforening.no/pedagogikk-for-fosterforeldre-2/lojalitet/>
- Paulsen, V., & Studsrød, I. (2019). Barnet i sentrum for barnevernspedagogens yrkesutøvelse. I I. Studsrød, V. Paulsen, I. Kvaran, & K. Mevik (Red.), *Barnevernspedagog: En grunnbok* (s. 25-36). Universitetsforlaget.
- Prop. 133 L (2020-2021). *Lov om barnevern (barnevernloven) og lov om endringer i barnevernloven*. Barne- og familiedepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-133-l-20202021/id2842271/?ch=2>
- Ringereide, R. A., & Stai, S. (2022, Oktober 20). *Bronfenbrenners modell*. NDLA:
<https://ndla.no/nb/subject:1:56ea35da-73d9-431f-a451-19f24f564f59/topic:1:5851b59b-7814-4724-bc84-192e1d2b5eca/topic:1:dda88c29-1165-4b49-964a-bbffd5976bfd/resource:b7ecf1b6-2f55-404a-9cc0-35e5c4b3d592>

Smith, L. (2017). Tilknytning: Teori og forskning. L. M. Gulbrandsen (Red.), *Oppvekst og psykologisk utvikling: Innføring i psykologiske perspektiver* (2. utg., s. 139-178).

Universitetsforlaget

Statens helsetilsyn (2019). *Det å reise vasker øyene: Gjennomgang av 106 barnevernsaker.*

https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/rapporter2019/helsetilsynet_rapport_unummerert_gjennomgang_106_barnevernsaker.pdf

Sørensen, B. (2020). Langvarige fosterhjems plasseringer og forholdsmessighetskravet i EMK art. 8. *Lov og rett*, 59(2), 103-122. [https://doi-org.hvo-ezproxy-](https://doi-org.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/10.18261/issn.1504-3061-2020-02-04)

[01.hivolda.no/10.18261/issn.1504-3061-2020-02-04](https://doi-org.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/10.18261/issn.1504-3061-2020-02-04)